

Súd: Mestský súd Bratislava II
Spisová značka: 23P/116/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1224202660
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Tamara Ondrušková
ECLI: ECLI:SK:MSBA2:2024:1224202660.2

Uznesenie

Mestský súd Bratislava II vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: G. Z., I. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, so sídlom Vazovova 7/A, 816 16 Bratislava, dieťa matky: W. G. K., I. XX.XX.XXXX, G. Z. T. XXXX/XX, XXX XX Z., a otca: Y. Z., I. XX.XX.XXXX, G. Z. Č. XXXX/XX, XXX XX X. M. - W. Z., v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Súd udeľuje súhlas matke W. G. K., I. XX.XX.XXXX za otca Y. Z., I. XX.XX.XXXX na zápis maloletého G. Z., I. XX.XX.XXXX na povinné predprimárne vzdelávanie v školskom roku 2024/2025 v Materskej škole, B. X, Z. - S. B. I. XX, Z..

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 20.08.2024 sa matka maloletého G.Š. Z., I. XX.XX.XXXX (ďalej len „maloletý“) domáhala vydania neodkladného opatrenia, v ktorom by súd nahradil súhlas otca s prijatím maloletého na povinné predprimárne vzdelávanie do predškolského zariadenia W. Š., B. X, Z.. Po vydaní uznesenia sp. zn. 27P/88/2024 - 55 zo dňa 20.06.2024, ktorým súd udelil súhlas matke W. G. K., I. XX.XX.XXXX za otca Y. Z., I. XX.XX.XXXX na zápis maloletého na povinné predprimárne vzdelávanie v školskom roku 2024/2025 v W. Š. Š.Á., B. XX, Z., matka poukazuje na priložené Rozhodnutie o neprijatí dieťaťa na predprimárne vzdelávanie v štátnej materskej škole zo dňa 12.06.2024 a z uvedeného dôvodu žiada udeliť súhlas za otca na zápis maloletého do vyššie uvedeného predškolského zariadenia. V ostatnom sa pridrižava pôvodného návrhu zo dňa 27.05.2024.

2. Návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 27.05.2024, sa matka maloletého domáhala vydania neodkladného opatrenia, ktorým by súd nahradil súhlas otca s prihlásením maloletého do predškolského zariadenia - W. Š. B. L., elokované pracovisko na ulici I. XX, Z., alternatívne do W. Š. Š., B. XX, Z.. Matka svoj návrh odôvodnila tým, že otec dlhodobo, bezdôvodne odmieta rešpektovať právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutia (či už predchádzajúce neodkladné opatrenia ako aj rozsudok Mestského súdu Bratislava II č. k. 27P/139/2021-2885 zo dňa 01.03.2023 v spojení s Rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 14CoP/162/2023-3189 zo dňa 07.03.2024), ktorými je maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky. V súčasnosti naďalej pretrváva absolútne, nezákonný a bezdôvodný stav, kedy otec matke zamedzuje v akomkoľvek kontakte s maloletým, v dôsledku čoho je takýmto nezákonným konaním otca upierané nielen základné rodičovské právo matky na kontakt s maloletým, ale predovšetkým právo maloletého na rovnocenný kontakt s oboma rodičmi. Otec maloletého pred matkou bezdôvodne a v rozpore so súdnym rozhodnutím zadržava a odmieta jej ho odovzdať od júna 2022. Vzhľadom k tomu, že maloletý aktuálne dosiahol vek 5 rokov, znamenajúci jeho povinné predprimárne vzdelávanie v materskej škole, matka prihlásila maloletého do dvoch materských škôl v Z., nakoľko v Z. matka maloletého aktuálne žije. Matka zdôrazňuje, že je nepochybne v najlepšom záujme

maloletého, aby navštevoval materskú školu v mieste bydliska rodiča, ktorému je zverený do osobnej starostlivosti. V danom prípade matka musela využiť zákonnú možnosť predpokladanú v ustanovení § 144a ods. 2 písm.) a k predmetným prihláškam priložila čestné prehlásenie, ktorým potvrdzovala, že zadováženie podpisu otca je spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou, pretože otec nereagoval na jej e-mail, ktorým od neho požadovala podpísanie prihlášok. Následne po podaní prihlášok zo strany matky, otec e-mailom kontaktoval predmetné predškolské zariadenie, kedy výslovne uviedol, že nesúhlasí so zápisom maloletého do predmetného predškolského zariadenia. Je nepochybne v záujme maloletého, (ktorý aktuálne z dôvodu neudelenia súhlasu otca s prijatím do predškolských zariadení v Z., nemá aktuálne vytvorené miesto v žiadnom inom predškolskom zariadení), aby bol nahradený prejav vôle otca s umiestnením maloletého do predškolského zariadenia, už prostredníctvom neodkladného opatrenia. Osvedčenie nutnosti bezodkladnej úpravy pomerov napokon vyplýva zo skutočnosti, že v zmysle zákonnej úpravy, musia riaditeľky označených predškolských zariadení rozhodnúť o prijatí maloletého najneskôr do 30.06.2024, pričom maloletý nie je ku dňu vyhotovenia tohto uznesenia zapísaný na žiadne povinné predprimárne vzdelávanie.

3. Súd pri rozhodovaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia vychádzal zo stavu zisteného z obsahu spisu, a to najmä z návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia a k nemu pripojených listinných dôkazov, pričom prihliadol na všetko, čo v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia vyšlo najavo. Súd sa rovnako oboznámil s obsahom súvisiacich spisov, vedených tunajším súdom pod sp. zn. 27P/139/2021 konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému a pod sp. zn. 23Em/1/2023 sa vedie konanie o návrhu matky na nariadenie výkonu rozhodnutia.

4. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 360 CMP, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení zákona č. 87/2017 Z. z. (ďalej len „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP, neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečo sa zdržala alebo niečo znášala.

Podľa § 326 ods. 1 CSP v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

Podľa § 328 ods. 1 CSP ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

Podľa § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

Podľa § 331 ods. 1 CSP návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručí súd ostatným stranám až spolu s uznesením, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené. Ak bol návrh na jeho nariadenie odmietnutý alebo zamietnutý, uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí ani prípadné odvolanie navrhovateľa súd ostatným stranám nedoručuje; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo neodkladné opatrenie nariadené.

Podľa § 35 Zákona o rodine, pokiaľ rodičia nedokážu pri rozhodovaní o podstatnej veci, súvisiacej s výkonom rodičovských práv a povinností dosiahnuť zhodu, môže sa ktorýkoľvek z nich obrátiť na súd, aby rozhodol.

Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

5. Súd musí vždy vziať do úvahy, že prijatie navrhovaného neodkladného opatrenia súdom v konaní starostlivosti o maloletých si vyžaduje nielen bezodkladná úprava pomerov na strane účastníkov konania, ale predovšetkým samotný záujem maloletého dieťaťa na jeho nariadení. Súd preto môže nariadiť len také neodkladné opatrenie, ktoré postačuje na dosiahnutie tohto účelu, nesmie voliť neodkladné opatrenie, ktorým by sa zbytočne, nevhodne a dokonca nezvratne zasahovalo do práv účastníkov konania. Základnou podmienkou na nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle Civilného sporového poriadku je, aby účastník osvedčil uplatňovaný nárok a preukázal potrebu neodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania, ktorá nemusí vyplývať len z naliehavosti situácie, ale v prípade konania starostlivosti súdu o maloletých aj z existencie záujmu maloletého dieťaťa. Súd pred samotným nariadením neodkladného opatrenia nezisťuje všetky skutočnosti potrebné pre rozhodnutie, nakoľko sa jedná o predbežnú úpravu práv a povinností, ktorá nevyžaduje zdĺhavé dokazovanie a konanie. Preto sú pre súd podstatné listinné dôkazy predložené spolu s návrhom ako aj samotný návrh, z ktorého súd vychádza.

6. Pokiaľ ide o výklad pojmu osvedčovanie, tak uvedený pojem na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie. Dôkazné bremeno spočíva výlučne na navrhovateľovi neodkladného opatrenia a jeho návrh by tak mal obsahovať všetky náležitosti umožňujúce jeho meritórne vybavenie, počnúc preukázaním potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania, cez osvedčenie dôvodnosť nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, až po preukázanie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy (či neodkladnej potreby jeho nariadenia z dôvodu verejného záujmu).

7. Inštitút neodkladného opatrenia v konaní starostlivosti o maloleté dieťa má slúžiť k ochrane práv dieťaťa v situáciách, keď sú práva dieťaťa zjavne ohrozené, do doby, keď o výchove dieťaťa nebude rozhodnuté podľa príslušných ustanovení zákona o rodine. V konaní starostlivosti o maloleté dieťa je súd pri nariadení neodkladného opatrenia v záujme maloletého dieťaťa povinný starostlivo uvážiť, či sú pre také opatrenie splnené všetky zákonné podmienky. Účelom neodkladných opatrení je rýchlo a pružne riešiť situáciu, v prípade, že je potrebný okamžitý zásah súdu do pomerov účastníkov, v dotknutom prípade pomerov maloletého dieťaťa, s cieľom ochrany práv dieťaťa v prípade konkrétneho ohrozenia.

8. Účelom inštitútu neodkladného opatrenia je rýchla a dočasná úprava právnych pomerov účastníkov, ktorá však zásadne nemôže prejedukovať práva a záujmy účastníkov. Zákonná úprava nerozlišuje konkrétne situácie, v ktorých môže súd pristúpiť k nariadeniu neodkladného opatrenia, t. j. môže k nemu pristúpiť v závislosti od konkrétnych okolností, pričom musí iba starostlivo uvážiť, či sú pre také opatrenie splnené všetky zákonné podmienky. Môže byť teda nariadené vtedy, ak má súd preukázané, že riešenie situácie maloletého dieťaťa neznesie odklad. Takýmto rozhodnutím je možné urýchlene a pružne riešiť situácie, keď je potrebný okamžitý zásah súdu. U maloletých pôjde v zásade o zásah do stavu, ktorým je bezprostredne ohrozená ich výživa, výchova, prípadne iné dôležité záujmy. Keďže neodkladné opatrenie nie je konečným rozhodnutím, jeho nariadením navrhovateľ nenadobúda definitívne práva, o ktorých bude rozhodnuté až rozhodnutím vo veci samej. Z charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením súd nemusí zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti práva (nároku), ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie nebezpečenstva hroziacej ujmy a aby neboli závažné pochybnosti o potrebe dočasnej úpravy.

9. V konaní starostlivosti o maloleté dieťa pri nariadení neodkladného opatrenia je teda súd v záujme maloletého dieťaťa povinný starostlivo uvážiť, či sú pre také opatrenie splnené všetky zákonné podmienky. Neodkladné opatrenie súd preto vydá vtedy, ak má osvedčené, že riešenie situácie maloletého dieťaťa neznesie odklad, t. j. keď je priamo ohrozená jeho výživa alebo keď musí byť okamžite vyňaté z doterajšieho výchovného prostredia, prípadne, ak ide o iné dôležité záujmy. V záujme

zamedzenia zneužitia tohto procesného inštitútu je možné uplatniť ho len výnimočne, a to iba v prípadoch riadneho osvedčenia stavu bezodkladnej potreby úpravy pomerov.

10. Súd pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení nemá úplné informácie ani všetky dôkazy, vychádza len zo skutočností, ktoré uvedie navrhovateľ v návrhu a z priložených dôkazov, predpokladajúc, že skutočnosti tam uvedené sa zakladajú na pravde. Vychádzajúc z uvedenej premisy, súd dospel k záveru o existencii neodkladnej potreby a naliehavosti dočasnej úpravy pomerov účastníkov, a to náhradou vôle jedného z rodičov maloletého so zápisom maloletého G. do materskej školy na povinné predprimárne vzdelávanie. Neodkladná potreba vyplýva jednak z toho, že maloletý G. X. XX.XX.XXXX dovŕšil 5 rokov, pričom podľa § 28a zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „školský zákon“) pre dieťa, ktoré dosiahlo päť rokov veku do 31. augusta, ktorý predchádza začiatku školského roka, od ktorého bude dieťa plniť povinnú školskú dochádzku v základnej škole, je predprimárne vzdelávanie povinné. Súd zároveň poukazuje na to, že z obsahu súvisiaceho spisu sp. zn. 27P/88/2024 jednoznačne vyplýva, že rodičia sa ohľadom výberu materskej školy pre maloletého G. dohodnúť nevedia. Matka v predmetnom súvisiacom konaní predložila súdu emailovú komunikáciu, z ktorej vyplýva, že otec nesúhlasí s podaním prihlášky maloletého G. na predprimárne vzdelávanie do materskej školy v Z. (č. I. 11 - 16). Otec predložil súdu dve vyplnené žiadosti o prijatie maloletého G. do materskej školy, v oboch prípadoch sa jednalo o materskú školu v X. M., pričom na žiadostiach absentoval podpis matky (č. I. 28 - 31). Školský zákon v § 144a ods. 1 ustanovuje, že na podaniach týkajúcich sa výchovy a vzdelávania, o ktorých sa rozhoduje v správnom konaní, sa vyžaduje podpis oboch zákonných zástupcov dieťaťa alebo neplnoletého žiaka, ak ods. 2 neustanovuje inak. Súd teda na základe uvedeného považuje za nesporné, že neodkladná potreba dôvodiacia úpravu pomerov maloletého v súvislosti s nahradením súhlasu matky resp. otca s týkajúci sa výberu predškolského zariadenia, daná je. V prípade, ak by súd nenahradil súhlas jedného z rodičov, maloletý by nebol včas prihlásený na predprimárne vzdelávanie, v dôsledku čoho by si od septembra 2024 nezačal plniť povinnú školskú dochádzku v rámci predprimárneho vzdelávania, čím by bola ohrozená jeho výchova a vzdelávanie.

11. Spornou otázkou sa pri rozhodovaní vo veci sp. zn. 27P/88/2024 o podaných návrhoch nariadenie neodkladného opatrenia, javil byť výber konkrétnej materskej školy, ktorú bude maloletý G. navštevovať. Matka navrhovala alternatívne dve materské školy v Z., otec navrhoval alternatívne dve materské školy v X. M.. Súd uznesením č. k. 27P/88/2024-55 zo dňa 20.06.2024 rozhodol tak, že matke udelil súhlas za otca na zápis mal. G. na predprimárne vzdelávanie v školskom roku 2024/2025 v W. Š. Š., B. XX, Z.. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 16.07.2024. Súd vo veci sp. zn. 27P/88/2024 vychádzal okrem iného aj z podstatných a rozhodujúcich skutočností, a to že maloletý G. bol rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 27P/139/2021-2885 zo dňa 01.03.2023 zverený do osobnej starostlivosti matky. Tento rozsudok bol v časti výroku I, a teda v časti zverenia maloletého G. do osobnej starostlivosti matke, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 14CoP/162/2023-3189 zo dňa 07.03.2024. Na Mestskom súde Bratislava II súčasne prebieha aj konanie o výkon rozhodnutia sp. zn. 23Em/1/2023, a to práve z dôvodu, že otec do dnešného dňa nerešpektuje rozhodnutie o zverení maloletého G. do osobnej starostlivosti matky a maloletého si ponecháva vo svojej osobnej starostlivosti od júna 2022. Otec absolútne nerešpektuje súd, ÚPSVaR Bratislava, či prokurátora, ktorý vstúpil do konania o výkon rozhodnutia. Otec už dva roky neumožňuje žiaden kontakt maloletého nielen s matkou, ani s mal. I. Z., sestrou maloletého, a teda svojím konaním nielenže odlúčil maloleté dieťa od matky ale pretrhol aj súrodeneckú väzbu. Je absolútne neprípustné povyšovať otcom tvrdené, no neosvedčené väzby maloletého ku kamarátom a k prostrediu v X. M., nad prirodzenú väzbu s matkou a maloletou sestrou, pri výbere materskej školy, opomínajúc neospravedliteľné konanie otca, ktorého sa dlhodobo dopúšťa tým, že maloletého odmieta vrátiť do starostlivosti matke. Maloletý sa podľa tvrdenia otca zdržiava (má bydlisko) v X. M., uvedený stav je však v rozpore s aktuálne právoplatným súdnym rozhodnutím ohľadom úpravy výkonu rodičovských práv a povinností. Na základe uvedeného súd vo veci sp. zn. 27P/88/2024 návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Pokiaľ ide o výber konkrétnej materskej školy, súd bral do úvahy tú skutočnosť, že maloletý je aktuálne právoplatne zverený do osobnej starostlivosti matky, ktorá má bydlisko v Z.. Maloletý G. má aktuálne hlásený trvalý pobyt na adrese T. XX, Z., a teda jeho spádovou materskou školou je W. Š. Š., B. XX, Z.. Súd teda z matkou alternatívne navrhnutých dvoch materských škôl zvolil materskú školu, ktoré je spádovou školou maloletého, a teda W. Š. Š. B. XX, Z..

12. Matka v predmetnej veci predložila súdu rozhodnutie o tom, že maloletý G. do W. Š. Š., B. XX, Z. prijatý nebol (rozhodnutie 135/2024 zo dňa 12.06.2024). Matka z tohto dôvodu opakovane podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, prostredníctvom ktorého sa domáhala nahradenia súhlasu otca so zápisom maloletého do W. Š., B. X, Z. - S. B. I. XX, Z.. Uvedené matka dôvodila okrem iného aj tým, že do predmetnej materskej škola bola prijatá aj mal. I. Z. (sestra mal. Tomáša), pričom je v záujme maloletého, aby navštevoval rovnakú materskú školu, ako jeho sestra. Vzhľadom k tomu, že dôvody, pre ktoré súd nariadil neodkladné opatrenia sp. zn. 27P/88/2024 naďalej trvajú, a teda maloletý G. má od 01.09.2024 nastúpiť na povinné predprimárne vzdelávanie, taktiež pretrváva konfliktná situácia medzi rodičmi, pričom súd nemá informáciu o tom, že by bol maloletý G.Á. aktuálne prijatý resp. že by navštevoval nejakú materskú školu, návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia je dôvodný. Na základe uvedeného súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku I. tohto uznesenia.

13. O trovách konania rozhodol súd v zmysle ustanovenia § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia uznesenia na súde, proti ktorého uzneseniu smeruje.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie je treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 ods. 3 CSP).

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1, 2 CMP).